

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6icia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6eu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6eu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 45.

Brasiovu, 18/6 Iuniu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA

Anunciu.

Amesuratu conclusului adusu in siedinti'a II. a adunarei generale a Asociatiunei transilvane, tiente la Blasiu in 8 Septembre c. n. 1863 p. 36, adunarea generala a Asociatiunei transilvane pe anulu 1863/4 se va tiente la Hatiegu in 1 Augustu calendariu nou, a. c.

Ceea ce prin ac6st'a, in sensulu §-lui 25 din statutele Asociatiunei, se aduce la cunoscinti'a publica.

Dela presidiulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Sabiiu in 7 Iuniu c. n. 1864.

T. Cipariu m. p. vice-presiedinte,
Ioane V. Russu m. p. secretariu II.

Mai. S'a c. r. ap. cu resolutiune preanalta din 6 Iuniu a. c. a binevoitu a denumi pe judele regiu din Mercuria Elia Macelariu consiliariu gubernialu.

Protocolulu,

ce s'a luat in siedinti'a comitetului Asociatiunei tiente in 7 Iuniu c. n. a. c. sub presidiulu Reverend. dn. v.-pres. Tim. Cipariu, fiindu de facia dd. membri ai comitetului: Par. archim. Ioane Popazu, d. cons. Iac. Bolog'a, d. cons. de finantia Petru Manu, d. cons. de sc6ole Dr. P. Vasiciu, d. protosinchelu Nic. Popea, d. jude regiu Elie Macelariu, d. directoru gimn. Gabriele Munteanu, d. adv. Dr. Ioane Nemesiu, d. parochu Sav'a Barcianu Popoviciu, apoi secr. II. Ioanu V. Rusu, casierulu Ioane Brote, control. Alacsandru Bacu si archivariulu Vis. Romanu.

Siedinti'a s'a inceputu cu verificarea protocolului siedintiei trecute. Dupa aceea trecundu-se la ordinea dilei, s'au pertractatu urmat6rele:

§ 30. S'a prezentatu starea casei asociatiunei, din carea se vede, ca cas'a pre tempulu acestei siedintie are in proprietatea s'a sum'a totala de 19.704 fl. 62 cr.

Ear' erogatiunile se suie pana la sum'a de: 2369 fl. 42 cr. v. a.

Se ia spre sciintia.

§ 31. D. vice-pres. alu Asoc. Tim. Cipariu ofer6sa in folosulu fondului Asociatiunei, in obligatiuni urbariali sum'a de 200 fl. v. a., facendu-se prin ac6st'a membru fundatoriu alu Asociatiunei.

Comitetulu primesce cu cea mai caldur6sa multimita acestu frumosu ofertu si decide, a se d6 resp. Domnu diplom'a de membru fundatoriu alu Asociatiunei.

§ 32. In urm'a decisiunei comitetului Asociatiunei din 1 Martiu a. c. dn. secretariu primariu Georgie Baritiu, tramite proiectulu de ordinea lucrariloru pentru adunarea gen. IV a Asociatiunei, ce se va tiente la Hatiegu in 1 Augustu dupa c. n., a. c.; totudeodata insinuandu-si dimisiunea din postulu de secretariu, se r6ga a se lu6 ac6st'a spre sciintia si a se referi adunarei generale.

Conclusu. Proiectulu de programa (s6eu ordinea lucrariloru) compusu de dn. secr. primariu, dupa pucine modificatiuni, s'a priimitu de alu seu din partea

comitetului, si s'a decisu a se public6 mai curendu. Ear' ce atinge dimisiunea dlui secretariu primariu, comitetulu tiente de §§-ii 11 si 29 din statutele Asoc., o ia numai spre sciintia.

§ 33. D. membru alu comitetului Elia Macelariu, citeste o hartia de dto. 22 Maiu (3 Iuniu) a. c., prin carea dnii: Dionisiu Adamoviciu capel. gr.-or. si Gerasimu Muncacianu curatoriu besericei gr.-or., — ambii din Abrudu, facu cunoscutu comitetului, cumca d6mn'a Ann'a Colosi veduva din Abrudu, li-a predatu o suma de 1000 galb. cu scopu de a o administr6 la fondulu Asociatiunei, c6 o fundatiune destinata pentru ajutarea a trei tineri studenti din muntii apuseni, si 'ca chiaru pre candu numitii domni, in calea loru catra Sabiiu, ajunsera in Belgradu, incl. magistratu din Belgradu, la intrevenirea consangeniloru nobilei daruitorie, — cari consangeni nu-i sunt neci ascendenti, neci descendenti, ci numai colaterali — le lu6 in secestru sum'a de 1000 galb. destinata spre scopulu mai susu amintitu; deci in urmare a acestor'a se r6ga, c6 comitetulu Asociatiunei s'a binevoi6sca a pune pasii de lips'a pentru castigarea amintitei sume. Totu in legatura cu ac6st'a, susunumitii domni producu si unu atestatu demnu de credintia, prin carele inca se constat6sa scopulu, spre care f6u destinata acea fundatiune.

Conclusu. Dupa desbateri mai indelungate, in urma se decise, c6 din partea comitetului Asociatiunei numai de catu se se faca pasii de lipsa la presidiulu inalt. guberniu r., pentru-c6 ac6st'a se se indure a demand6, c6 susunumit'a suma de 1000 galb., care de presinte se afla pusa in secestru la incl. magistratu din Belgradu, se se pastrese acolo in depositu pana la deciderea finale a acestei cause: inse totudeodata se se poft6sca si dn. advocatu din Abrudu Mateiu Nicol'a, c6 in numele Asociatiunei, c6 impoteritulu aceleia, se ie mesurele, ce le va afl6 de lipsa, pentru asigurarea sumei resp. in interesulu Asociatiunei, comunicandu-se spre acestu scopu si actele relative. T6te acestea, dimpreuna si actele resp. in copia, se se comunice si cu Esc. S'a dn. presiedinte alu Asociatiunei, carele se afla acum la El6patak.

§ 34. Secretariatulu report6sa, cumca la premiulu de 100 fl. v. a. destinatu pentru o carte agronomica mai buna, — pentru care se publicase concursu dto 6 Oct. 1863 au concursu doi insi, tramitiendu-si manuscrisele sale la comitetulu Asociatiunei spre censurare. Asemenea se afla unu concurinte si pentru premiulu de 100 fl. destinatu pentru unu meseriasiu mai desteru si mai capace in art'a s'a, carele inca si-a transmisu atestatele cerute.

Decisiune. Manuscrisele ddloru concurinti la premiulu destinatu pentru cea mai buna carte in ramulu agronomicu, cum si concurintele la premiulu destinatu pentru unu meseriasiu desteru, se se pred6 spre censurare unei comisiuni denumite spre acestu scopu in pers6nele ddloru membri ai comitetului: Dr. P. Vasiciu, Petru Manu, Iliu Macellariu si Gabriilu Munteanu.

§ 35. Secretariatulu mai report6sa despre pasii facuti pana acum din partea dlui Ioane Gozmanu, adv. in Oradea mare, in caus'a unei pretensiuni a Associa-

tiunei la mas'a debitorului seu Vasile Curesiu din Beiusiu, ce a devenitu sub impartire intre creditorii sei.

Se ia spre sciintia.

§ 36. Secretariatulu raportésa in urma, despre sumele incurse la fondulu Asociatiunei de pe tempulu siedintiei trecute pana la siedinti'a presinte, cu acea observatiune, ca sumele incurse pana la 10 Maiu a. c. s'au publicatu in Nr. 36 alu „Telegrafulu romanu“, ear' sumele incurse dupa 10 Maiu pana la siedinti'a presinte se voru publicoa in numerulu celu mai de aprópe alu „Telegrafulu romanu.“

Totu cu asta ocasiune secr. aduce la cunoscinti'a comitelului, cumca sume mai frumóse au intratu dela dd. colectori ai Asociatiunei Iosifu Siulutiu jude primariu in comitatulu Cetatiei de balta, si Aug. Ladai comite supremu in comitatulu Albei de susu. Celu d'antaiu a tramisu cá oferte benevole adunate prin zelulu si staruinti'a s'a, dela 19 comune pin comitatulu Cetatiei de balta sum'a de 379 fl. 38 cr.

Celalaltu domnu earasi cá oferte si contribuiuri deobligate pre mai multi ani dela 8 individi si 47 comune din comitatulu Albei de susu, a administratu sum'a de 282 fl. v. a.

Comitetulu luandu acestu reportu spre placuta cunoscintia, totu deodata se simte indatoratu a esprimá prin acést'a susu amintitiloru domni colectori public'a s'a recunoscintia.

Cu acestea siedinti'a comitetului se incheia pe la 8 ór sér'a.

T. Cipariu, m. p. v.-presiedinte.

Ioane V. Russu, m. p. secretariu II.

Dela dieta.

In siedinti'a din 8 Iuniu in ordine a 55-a. Se cetesce in limb'a romana protocolulu siedintiei premerse, in care se aflau 85 membrii de facia, si se continua desbaterea asupr'a §-lui I.

Moga dupa „H. Z.“ e de parere, ca curtea casativa debue se fia acolo, unde se afla si adunarea legislativa a tiei si intorcunduse catra bar. Friedenfels dice: socotescu ca numai unu regimu populariu are viétia. — Romanii sunt multumitori pentru inarticulare, inse acést'a egalitate are a se multumi si spiritului tempului; face distingere intre proiectulu regimului si vointi'a imperatului (déca vrea imperatulu scaunulu curtei casative in Vien'a, nu ar' fi concreditu dietei se decida ea, cum va vré, ci si ar' fi rezervatu siesi defigerea locului. Red.), si sperésa, ca Mai. S'a va aprobá proiectulu de lege alu dietei, si mai refrange inca unele emotiuni ale lui Binder, Gull, Herberth, care Gull nu incapena neci de mamalig'a in straiti'a romanului. — Dr. Teutsch nu 'si póte retrage neci unu cuventu din cele dise, cu tóte acestea 'si ecscusa unele ecspresiuni indreptate asupr'a despartimentului justitialu alu guvernului, dicundu ca elu a vorbitu despre principii si institutiuni, ér' nu despre persóne si la acést'a a avutu dreptu cá chiamatu la dieta. Balomiri pentru proiectulu maioritatiei. Popasu 'si areta durerea, vediendu, ca unii domni din centru s'au incercatu a aduce la indoiéla cuvintele sale dise la multiamit'a pentru inarticularea natiunei romane. Elu si astadi dechiara, ca natiunea va aperá unitatea imperiului, numai nu in intiesulu lui Heiner Schmidt, dela marea de nordu pana la marea négra. Acésta unitate nu ar' aduce intarire, ci mai multu oar' slabi.

St. Siulutiu metropolitu refrange observatiunile facute de Teutsch si Gull, cari vréu a aruncá unu felu de umbra asupr'a lealitati romanului, care e cu multu mai buna si mai statornica, de catu cuvinte pompóse citate din representatiuni. — Presiedintele vré a pone capetu observatoriloru personale; se mai audu si strigate de incheiare! Si dupa Binder si Gull, care dechiara, ca cuventarea loru n'a fostu indreptata in contr'a persónelor si natiuniloru, ci a avutu de tienta numai ide'a cea mare de statu a unitatei imperiului, se sculá Vasile Popp v.-pres. gub. si pironi a-tentiunea casei.
(Va urmá).

Prenunciamu, ca in siedinti'a din 14 Iuniu la § 4 alu reportului comisiunei, Puscariu a pusu urmatoriulu emendamentu, tradusu: „Curtea suprema judecatorésca are a decide in a 3-a si ultim'a instantia in tóte causele civili si in tóte negótiile urbariali date in procedura judiciala, in catu dupa prescrierile sustatóre e ertata apelatiunea (Rechtzug) in potriua sentintieloru aduse in contr'a instantiei a 2-a“, care se spriginesce; da inse ocasiune la inflacurate desbateri, din cauza, ca Puscariu intr'una cuventare lunga si cu resonu disa, ca dreptulu legislativu municipalu alu sasiloru totudea-

una s'a tiermuru numai la astufeliu de obiecte, care nu erau comune pentru tóta tier'a, ci numai pentru respectivulu municipiu, pe cum erá d. e. ou una parte a justitiei, care erá diversa de ceea a comitatelor si scaunelor secuesci, care temeiu inse acum, candu e vorb'a de un'a justiti'a generala si comuna, a cadutu cu totulu. „H. Z.“ dice, ca Puscariu a disputatu dreptulu de jurisdicțiune alu natiunei sasesci, pe care inse deputatii respectivi 'lu aperara cu mare focu si in siedinti'a din 15, dupa ce vorbitorii restanti sasi alesera pe Gull si romanii pe reg. Koronka pentru ultimii operatori; la votisatia se primí emendamentulu lui Puscariu. „H. Z.“ observa intr'una nota, ca maghiarii cochetésa cu romanii.

Noi inse ne bucuramu fórte de contielegerea ce domina acum intre barbatii nostri si amu dori, cá pe toti bunii patrioti se i insufletésca unulu si acelasiu spiritu de dreptate, in care se radima si concordia.

Cuventarea Dr. Ratiu

in siedinti'a din 6 Iuniu la § 1 a proiect. pentru curtea casativa.

Inalta dieta! Atatu despre necesitatea organizarei unui tribunalu supremu judecatorescu, catu si despre locul unde are se se asiedie acelu tribunalu, in aceste dóua siedintie din urma s'au vorbitu din mai multe puncte de vedere. Ce se tiene de necesitatea acelu tribunalu, de si eu asiu fi doritu se vedu mai antaiu justiti'a inferióra organizata, totusi, dupa ce din partea regimului ni s'a facutu asigurarea, ca aceea inca se va propune catu mai curundu inaltei diete, affu, ca organizarea unui tribunalu supremu este fórte de lipsa.

Ce se tiene de locul unde se fia acestu tribunalu, s'au desvoltatu, precum si dlu antevorbitoriu fórte bine a observatu, trei pareri. Cea d'antaia, contopirea tribunalului supremu transilvanianu in curtea de casatiune a monarchiei austriace; a dóu'a asiediarea tribunalului supremu in Vien'a; si a 3-a asiediarea lui in patria.

Inainte de a 'mi dá parerea mea in acestu obiectu, vreu se facu unele reflexiuni la propunerea dlui dep. Herbert. Dlu dep. Herbert, dupace ne descrie cu colori fórte vii trist'a stare a justitiei nóstre pana la 1848, dupace ne arata, ca dela 1836--1847 abia s'au decisu cateva procese la cancelari'a sulica in Vien'a; dupace arata, ca numai intr'una diua, cá membru alu senatului judecialu de instanti'a a 3-a a primitu 80 de procese venite cá restantii dela curtea de casatiune din Vien'a; dupace tóte aceste le descrie, dupa cum diseiu cu cele mai vii colori, devine la aceea conclusiune, cumca se mergemu cu tribunalulu nostru supremu la Vien'a, cá se aflamu justitia mai buna! Ce se tiene de meritulu propunerei dsale, voiu se reflectediu ceva, ceea ce pana acum, dupa cum mi se pare, neci unulu n'a observatu. Domnialui propune unu senatu compusu din membrii transilvanieni cu unu presiedinte in frunte. Acum intrebudloru: ce influentia va avé presiedintele tribunalului intregu si membrii lui straini asupra acestui senatu? Avé voru densii votu decisivu séu consultativu? ca-ci déca voru avé densii votu decisivu, atunci nu mai e de lipsa unu senatu deosebitu, contopindu-se senatulu acést'a cu totulu in tribunalulu supremu alu monarchiei Déca presiedintele curtei supreme casative si celalalti membrii voru avé influentia asupra acestui senatu, atunci de sene urmédia, ca tóte legile patriei sunt nimicite in privinti'a acést'a si vrendu membrii acelei judecatorii se le observe, nu le voru poté. Sciu, ca membrii curtei supreme, déca in 12 ani nu au fostu in stare se invetia bine limbile patriei, neoi de a-ci incolo nu le voru poté invatiá; prin urmare tóte procesele voru trebui se se refereze in limb'a germana, si atunci dloru! legea pentru egal'a indreptatire a limbiloru si pentru intrebuintiarea loru, carea amu facut'o in anulu trecut, devine de prisosu (fórte bine! bravo! stang'a).

Déca membrii acelu tribunalu voru exercita influentia asupra acelu senatu transilvanianu, atunci se nasce intrebarea, cine va dispune preste acelu senatu supremu? Respunsulu e, ca in unele cause va dispune diet'a transilvana, in altele senatulu imperialu angustu (engerer Reichsrath). Asia dar' senatulu imperialu, candu va fi vorb'a despre inmultirea séu miciorarea membriloru tribunalului, 'si va dá parerea s'a; si noi — si noi amu trecut atunci cu ramulu acést'a in agendele senatului imperialu angustu (asia-è!).

Celalaltu motivu, care s'a adusu inainte spre apararea propunerei dlui Herbert e, cá se scapamu de simpatii si antipathii nationale.

Eu inca dorescu dloru! cá justiti'a se fia scutita de simpatia si antipathia; trebuie inse se dicu, dupa cum fórte

bine a disu alalta eri si Illust. S'a du. eppu de Fogarasi, ca simpathiile sunt si remanu in omu totudeun'a, si déca e vorb'a cá numai pentru aceea se se duca tribunalulu supremu din tiéra, atunci eu trebuie se marturisescu, ca o parte a locitorilor tierei acestei'a se voru intalni cu mai multa simpathia in Vien'a, de catu a-ci in tiéra (bravo! stang'a). Mai incolo s'a adusu de motivu, cá se scapamu de influinti'a poporului asupr'a tribunaleloru de justitia, trebuie se marturisescu, ca poporul nu a avutu neci odata neci o influentia asupra tribunaleloru, dupa cum au benevoitu a dice unii domni din centru. Dar' déca vremu, cá se scapamu de influinti'a poporului, dloru din centru aru trebui se mediocésca transpunerea tribunalulu supremu mai incolo de Vien'a, pentru-ca tribunalulu supremu pentru tóta monarchi'a séu oclu pucinu pentru Vien'a inca va fi influentiatu de poporulu din Vien'a si de prin giurulu Vienei, prin urmare ar' trebui, cá tribunalulu din Vien'a se se transpuna in alta tiéra, si tribunalulu nostru se se duca acolo, — (Bravo!!!) atunci inse tribunalulu nostru aru mai fi inca de 700.000 de germani influentiatu. (Bravo!) Din partea dlui dep. M. Schuller s'a afirmatu, cumca locuinti'a tribunalulu supremu in Vien'a, se unesce cu dorinti'a si parerea poporului ardelénu preste totu, pentru-ca poporul ardeleanu in instanti'a cea din urma totudeun'a doresce si poftesce remediu si ultim'a judecata dela persón'a Maiestatei Sale séu celu pucinu din apropierea inaltulu tronu. — Acestei asertiuni, ce e dreptu, deadreptulu nu potu se-i contradicu. Dupa parerea mea, acest'a credintia in poporu devine de acolo, pentru-ca poporul sub sistem'a trecuta si in apasarea, in care s'a aflatu sub caten'a legiloru ruginite ale trecutulu, singuru dela Mai. S'a a mai capatatu cate unu ajutoriu, singuru dela Mai. S'a i se mai alinà dorerea. (Bravo!!) (Va urmá).

Intalnire de imperati.

Maiestatea S'a imperatoriulu Austriei dupa foile Vienei va petrece pe Mai. S'a imperatés'a la baile din Kissingen, va luá cu sene inse si pè ministrulu primariu gr. Rechberg. Imperatul Rusiei Alecsandru inca calatoresce cu ministrulu seu de esterne pr. Gortschakoff totu la Kissingen petrecundu pe soçi'a s'a la bai. Regele Prusiei pornesce la Karlsbad, si se crede, ca imperatul Austriei la întórcerea din Kissingen 'lu va visita. De una data cu ambii imperati si regele Prusiei, concurgu una multime de princi suverani in Kissingen d. e. marele duce de Oldenburg princ. de coróna din Würtemberg, ducele Koburg-Gotha, ducele de Meklenburg, principele de Baaden, ducele de Sachsen-Altenburg. „Botsch“ a carui oficialitate e cunoscuta, previne acést'a intalnire cu observarea, ca lumea va crede, ca acést'a intalnire va renoi alianti'a santa despre care fulgerá in publicu, „Morning Post“ diurn. lui Lord. Palmerston mai adeunadi, ca ea se afla in renascere. Noi scimu atat'a, ca intalnirile intre suveranii cei mari nu se facu de flori de cucu, apoi esperinti'a ne dovedesce, ca ele a raru au remasu fara consecinti diplomatice politice. — Se crede, ca atatu caus'a Poloniei, catu si celelalte ardiatérie, mai vertosu a orientulu voru fi substratulu consultariloru intalnirei atatoru suverani deodata; apoi aliantia or nu, dar' fora aliantie ramurite si secure pasi mari nu se prea facu, neci catra reactiune — nece pentru revolutiuni in contra reactiuniloru. —

„Spernerische Ztg.“ din Berlinu dice categoricu, ca acésta intalnire are de scopu incheierea unui tractatu intre cele 3 poteri nordice pentru garanti'a imprumutata a posesiuniloru polonese. Ce e dreptu, ca polonii ér' se impulpa a esi la lupta guerilica, care se póte stinde preste tóte teritoriale foste odata polonese, indata ce se ar' incepe unu resbelu redicanduse cumva flamur'a nationalitatiloru séu a republicanismulu mazzinianu.

Maria Nicolaewna marea prin. de Rusia primi visita Mai. S'ale imperatezei in Vien'a, ea merge la Karlsbadu, unde va fi si regele Prusiei, cu Bismark pr. min. —

Audiendu Napoleon de acéstea intelniri prin telegrafu a ténutu in Parisu consiliu ministerialu si acumu se crede, ca va lua altu drumu esindu din pasivitate. —

Gr. Budberg solulu rusu in Parisu inca merge la Kissingen, si apoi c. Kisselef, solulu Rusiei din Rom'a, fù rechematu si comerciulu diplomaticu cu Papa 'lu intrerupse, fiendca Papa in alocutiuni si note a stigmatizatu pe imper. Rusiei de persecutoru relegei catolice in Rusi'a. Acumu alta incurcare, ca Austri'a cá catolica, cu Rusi'a cá escomunicata cumu se se alieze? —

Cronica esterna.

Acum reincepe politic'a superióra a capatá aripi si inca tooma din ouibulu causei dano-germane.

In conferinti'a din Londinu ce se ténu in 9 Iun. s'a primitu cu greu mare de Austro-Prusi'a prelungirea inctarei dela arme inca pe 14 dile ad. pana la 26 Iuniu cu ádausu ca ne aplananduse caus'a séu ne facunduse armistare va reincepe resbelulu. Pre semnele la acest'a se si vedu, ca-ce Prusi'a pune la cale una intetita armare a marinei, cumpara corabii, aduna marinari fiendu resolvata a apucá ofensiv'a asupr'a Daniei, care nu vré se scia de concessiuni, cari i-arú desmembrá si angustá monarchi'a. (Va urmá).

PRINCIPATELE UNITE ROMANE.

Primirea in Constantinopole.

Bucuresci 2/14 Iunie. (Depesie telegrafice). P e r a, 12 Iuniu 30 Maiu. Joi si Vineri, Inaltimea S'a Domnulu a priimita visitele inaltiloru functionari otomani si ale diplomatiei, si a inapoiatu apoi visitele marelui viziru, ministrulu din afara si ambasadoreloru Angliei si Franciei, internunciulu Austriei si ministrulu Prusiei. Domnulu ministru N. Balanescu a intorsu visitele din partea Domnului la insarcinatii de afaceri (chargés d'affaires) ai celorlalte puteri straine.

Sambata, Inaltimea S'a, spre a conrespunde la dorintiele sultanulu, a visitatu casarmele si arsenalele.

— P e r a 1/13 Iuniu. Inaltimea S'a Domnulu a asistatu eri, Duminica, la serbarea liturgiei patriarhale; cele mai mari onoruri s'au facutu Inaltimei Sale din partea patriarhulu, a clerulu si a populatiunei ortodoxe. Multimea era nespusa. Atatu la ducere la patriarchia catu si la întórcere, poporul strinsu adunatu pe strade a salutatu pe Inaltimea S'a cu strigatele desu repetate: Ζήτω! (se traiésca!)

Totu in acea di a fostu masa de onóre la Aali-Pasia, la care au asistatu cei mai inalti functionari otomani

Astadi, ambasadorele Angliei da aseáine o masa in onórea Inaltimei Sale Domnului Romaniei. „Mon.“

Emanciparea tieraniloru moldavo-romani in anii 1747 si 1749.

Dn. D. disese in diurnalulu „K. Közlöny“ din Clusiu, cumca jugulu sclaviei sub carele gemu tieranii moldavo-romani pana in diu'a de astadi este fara asemanare mai greu nu numai de catu acela sub carele au gemutu tieranii iobagi din Transilvani'a, ci si de catu alu sclaviloru din Rusi'a. Noi respundiendu dlui D. in Nr. 40 alu Gaz. amu sustienutu intre altele, cumca asia numit'a iobagia feudalistica ce este sinonima ou sclavi'a, in principatele romanesci nu esista si n'au esistatu neci decum, pentru-ca si in catu aceea se incuibase acolo in urmarea inriurintiei periculóse polóne, unguresci etc. s'a desfiintiatu in a. 1747. Unii din cei carii au cititu acelu articulu alu nostru, au trasu la indoiéla asertiunea nóstra si ne-au cerutu probe, dovedi.

Sunt ómeni de altumintrea destepti, carii in tóta vietii lorú n'au cititu neci o litera din istori'a patriei si a natiunii lorú, cum si mai multi altii, carii n'au esitu neiodata din tieruti'a séu mai bine din ténutulu lorú. Sunt earasi ómeni carii despretiuescu totu ce nu se tiene strinsu de cerculu lucrarii séu de alu placeriloru si desfatariloru proprii. Déca in acésta clasa de ómeni se destépta une ori curiositatea de a sci si ei cate ceva, noi suntemu datori a 'i informa despre aceea ce scimu insine. Cei carii ne traseru la raspundere pentru cele scrise in Nr. 40 sunt din acésta clasa. Deci noi pe acestia ii indireptamu déca sunt moldavo-romani, mai nainte de tóte la cronicarii romanesci, carii au insemnatu si evenimentele din secululu trecutú ale patriei lorú, eara déca ei sunt de alte limbi, apoi se 'si ia ostenél'a de a citi inca cee ce au lasatu scrisu in acésta materia unii scriitori straini, mai pucinu preocupati de ura si urgia nationala; eara pentru cá se le deschidemu calea spre o informatiune mai convingatóre, vomu cita aici dupa angustimea spatiulu ouvintele unoru scriitori dintre cei mai cunoscuti.

Ioanu Christianu Engel in istori'a tierii romanesci insémna la a trei'a domnia a lui Constantinu Maurocordatu, cumca acestu Domnu legiuse inca la a. 1739, cá tieranii numai 24 dile se lucre boieriloru preste anu, eara in locu de a douediecea parte ce dá tieranii din mustu, se le dea numai cate o diumetate para de vadra; eara la a patra domnia a lui Constantinu Maurocordatu dintre anii 1744 si 1748 scria acestea: „Lui Maurocordatu ii face onóre, cumca elu de alta parte au ingrijitu pentru usiq-

rarea tieraniloru. Elu decretă în a. 1747 că numărul dileloru de claca se fia marginitu la cate 12 pe anulu intragu. Totuodata făcù elu că în a. 1747 toti boierii si monastirile se subscrie unu decretu, în puterea caruia sclavi'a (robi'a) se desființă cu totul, precum se vede din reportulu generalulu de Bauer.*)

Cu această ocaziune recomandam totuodata iubitoriloru de adevărulu istoricu, că se 'si ia ostenel'a de a citi nu numai la Engel totu ce scrie acesta despre intrég'a reforma sociala si politica introdusa de Maurocordatu înca în a trei'a domnia a sa dintre anii 1735 si 1741, adica tocma pe timpul resboiului austriaco-turcescu si pana dupa pacea dela Belgradu (18 Sept. 1739), ci totuodata se traga si o paralela între acea reforma si între cerbicósele, înse totudeauna nenorocitele încercari de reforme din Transilvania cate s'au ivitu pe aceleasi timpuri, adica sub imperatiu Carolu VI si Maria Teresi'a.

Intr'aceea totu în acelu timp si totu sub domni'a lui Const. Mavrocordatu se întimplă totu asemenea reforma sociala si în Principatulul Moldovei. Dupa-ce înse unu istoricu de rangulu lui Engel pòte ca lipsitu de documente moldovenesci, folosinduse numai de reporturile si de memorialele generalulu austriacu Bauer, oarele a scrisu numai despre tier'a romanésca, retacù reformele introduse totu pe atunci în Moldov'a, bine va fi, că noi se scótemu de adreptulu din scriitorii pamenteni. Eata înse ca dn. Georgie Sionu ne crutiă pre toti înca si de atata ostenel'a, pentrucu dlui traducendu istori'a generala a Daciei scrisa de Dionisiu Fotino**) si aflandu ca aceeași dela 1733 si pana la 1812 este fórte séca, voindu a o complini în catuva si folosinduse de cronicel'ele din secululu trecut, eara anume de a spatariulu Ioanu Cánta si a lui Ioanu Cogalniceanu***), contrase istori'a reformei despre oare ne e vorb'a, în urmatórele cuvinte.

„In 5 Augustu 1746 Constantinu Mavrocordatu convocà o adunare generala de boieri în tier'a romanésca si încheiă unu actu cu juramentu pentru această fapta mare, carea indirecte dá sufletu si taria nationalitatii romane. Adunarea tierii romanesci atunci dechiarà ca: „Ea nu cupósce mai mare si mai greú pecatu, de catu a avé pe fratii nostrii cei intru Christosu sub jugulu robiei nóstre, de vreme ce sfant'a Evangelia ne dice: Iubesc'e pe aprópele teu cá însusi pre tine. Cá urmatori dara acestei porunci nu trebue se robimu pe fratii nostrii; ca-ce robirea n'au fostu de nici unu folosu, ci înca unu obicei de mare paguba sufleteloru nóstre, remasa fiindu dela stramosi cá unu blastamú asupra capeteloru nóstre.“

„Trei ani în urma în 6 Aprile a an. 1749 viindu acela-siu Domnu în Moldova, convocà earasi o adunare generala, compusa de clerulu episcopescu si egumenescu, de tóta boierimea veliti (mari), a dou'a si a trei'a stare si de alta obste, care hotari emanciparea veciniloru†) fara rescumparare.“

Interesanta si de mare pretiu este disput'a escata între Domnu si între boierii moldoveni în adunarea din 1749 ținuta la Iasi în monastirea Treisanti din Iasi, unde venisera si tierani mai multi. Cronicariulu I. Cogalniceanu, de si nacajitu fórte pe Mavrocordatu, pentru-ca si elu avea se pérda iobagi, însémna totusi cu destula naivitate de cronicariu între altele: „Si asia mergundu Domnulu cu toti boierii scolo, au începutu a faoe mare cercetare, de candu sunt vecini (iobagi) si dela cine iau cumparatu, si în catu iau cumparatu.

*) În testulu originalu: „Es macht ihm (Maurocordat) Ehre, dass er von einer andern Seite auf die Erleichterung des Landmanns bedacht war. Er verordnete 1747, dass die Zahl der Robotttäge auf 12 im ganzen Jahr beschränkt werde. Auch liess er im Jahre 1747 von allen Boiaren und Klöstern ein Decret, Chrisof, unterschreiben, vermöge welcher die Leibeigenschaft ganz aufgehoben wurde, zufolge der Nachricht des Generals v. Bauer. — Joh. Chr. Engel. Neuere Geschichte der Walachei. Halle 1804 § 80 in legaminte cu § 78.

**) Tiparita grecesce în a. 1818.

***) Cronicel'ele lorú publicate de dn. Mich. Cogalniceanu în a. 1846.

†) Vecinu intru întielesu feudalisticu e sinonimu cu iobagiu.

Atunci au respunsu toti boierii dicundu: Noi nu iamu cumparatu, ci iamu gasitu vecini dela mosii si stramosii nostrii, si îi stapanimu si noi; eara a 'i vinde nu putemu cá se 'i vindemu, ci îi punemu la cate o slusba a casei de ne dau ajutoriu. Atunci au poruncitu Voda ou mare hotarire, se nu mai fia vecini de aci înainte; numai pentru-ca siedu prin satele boieresce si se hranescu pe mosiile lorú, se lucrese cate 24 de dile într'unu anu boieriloru var'a si earn'a, au se dea cate doi lei de fiesce care casa si se lucrese cate 12 dile pe anu var'a si earn'a. Si hotarindu intru acestu chipu, s'au multumitu si boierii, invatiandu Domnulu cá se se dea veciniloru si cate o cedula domnésca ou pecete gospod., aratandu ca de aici încóce se nu se mai pomenésca vecini, si se aiba a sluji acelea dile de mai susu pomenite, dandu pe acele cidule unu leu lui treti logofetu si cateva parale scriitorulu.“ — (Va urmá).

13328—1864.

CONCURSU.

Pentru ocuparea postulu de medicu sedundariu devenitu în vacantiá în comitatulu Unidorei cu locuinti'a în Hatiegu, se escrie prin această concursu.

Competentii la acestu postu, cu care este împreunatu unu salariu anual de 300 fl. v. a. si înrolarea în a XII clasa de dieta, au a'si tramite suplicele lorú de competentia, pre longa cátre e de a se documenta etatea, ocupatiunea avuta pana acuma, cunoscinti'a limbistica si aptivitatea científica, celu multu pana în 15-lea lunei lui Augustu a. c. la presidiulu comitatulu Unidorei în Deva, si se observa cumca, de óre-cetare se dorese unu medicu cu privire la tribunalulu comitatensu aflatu în Hatiegu, se voru considera de osebi doctorii de medicina competitori la ocuparea postulu acestuia.

Sibiu 27 Aprile 1864.

1—3

Dela guvernulu reg. Transilvanu.

Nr. 371/1864.

CONCURSU.

Devenindu vacanta statiunea de invetiátore la scól'a fetiteloru din comun'a opidulu Resinari, se deschide prin această concursu, spre ocuparea ei.

Cu acestu postu este împreunatu unu salariu anual de 262 fl. 50 cr. v. a., unu relutu de lemne de 16 fl. 80 cr. si bani de cortela de 16 fl.

Dómnele concurente voru avé pre longa cererea scrisa de man'a Domniei lorú a dovedi prin atestate bune

a) ca au dusu pana acum o vietuire nepatata în tóta privinti'a;

b) ca sciu citi si scrie bine romanesce, si

c) ca sciu totu felulu de lucru muerescu de mana trebuitu fe-meiloru nóstre si ca se precepu bine la invetiarea altora.

Cererile în asta privire sunt a se îndreptá franco catra oficiulu mai diosu însemnatu (post'a Sibiu) celu multu pana în 31. Iuliu a. c. cal. nou, fiinduca hartiele mai tardiu sosite nu se voru poté luá în considerare.

Resinari 9 Iuniu 1864.

3—3

Oficiulu opidanu.

EDICTU.

Prin care Mihailu Tomi gr.-cath. din Bistritia, — care cu necredinti'a s'a au parasitu pre legiuitá s'a muliere Florea Cucu, — se provóca a se infaciosi'a înaintea acestui tribunale matrimoniale pana intru unu anu dela publicarea această; alt cum se voru decide si fara de densulu cele prin legi si canone prescise.

Datu din sesiunea tribunalulu matrimoniale în 14 Aprile 1864 în Ghierl'a ținuta. pl. 3—3

Cursurile la bursa în 17. Iuniu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 45 cr. v.
Augsburg	—	—	113 „ 75 „
London	—	—	114 „ 85 „
Imprumutulu nationalu	—	—	80 „ 45 „
Obligatiile metalice vechi de 5 ‰	—	—	72 „ 45 „
Actiile bancului	—	—	788 „ — „
„ creditulu	—	—	195 „ — „

Obligatii desarcinarii pamentulu în 13. Iuniu 1864:

Bani 72-75 — Marfa 73—